

Inimkaubandus. Mis, miks, kuidas, keda, kes?

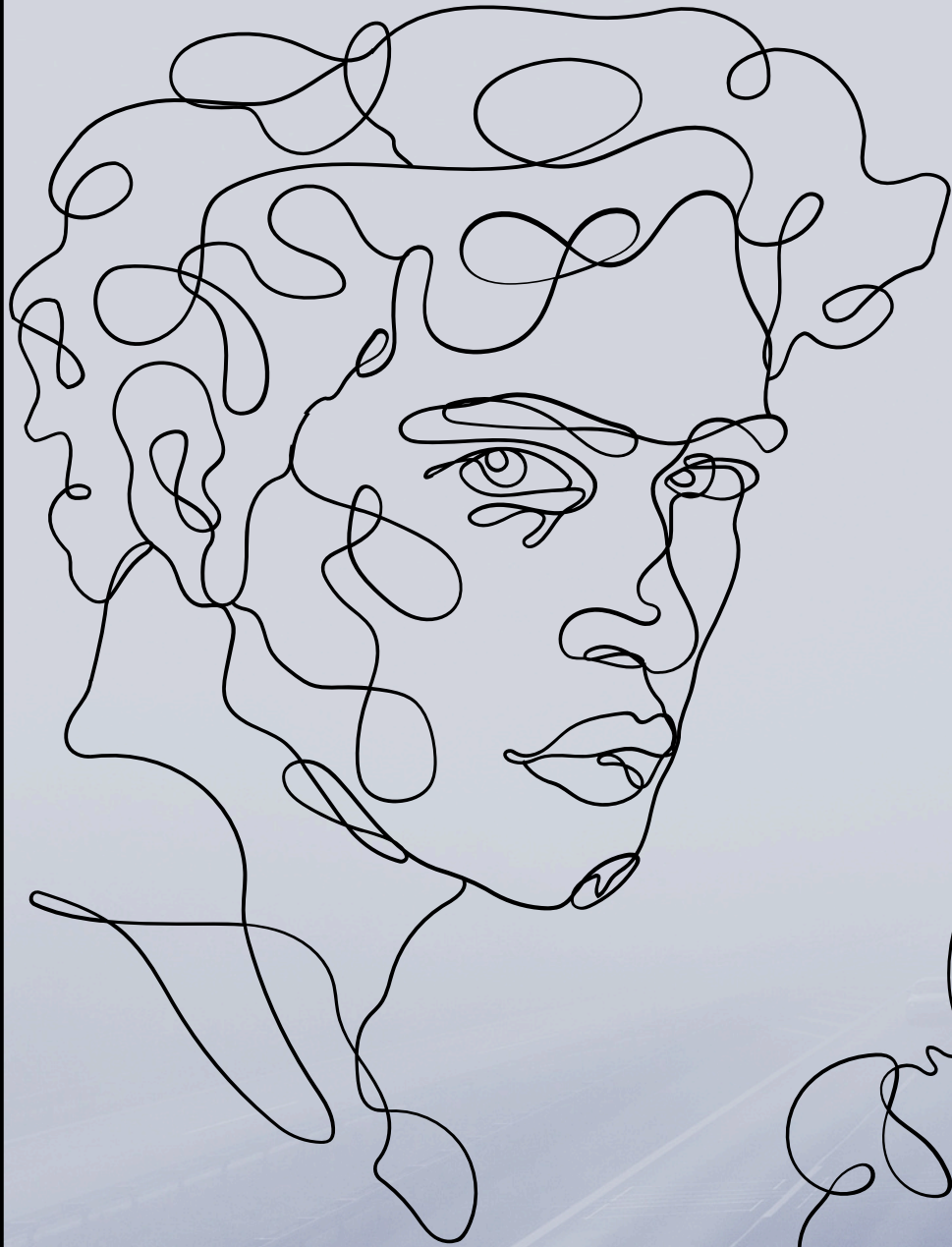
Sirle Blumberg – juhtivspetsialist (inimkaubandus)
ohvriabi osakond, Sotsiaalkindlustusamet

INIMKAUBANDUSE ENNETAMISE JA
OHVRITE ABISTAMISE NÕUANDELIIN

660 7320

Inimkaubandus. Mis?

Karistusseadustik (KarS)

KarS § 133. Inimkaubandus

(1) Inimese asetamise eest **majandusliku kasu saamise eesmärgil** või ilma selleta olukorda, kus ta **on sunnitud**

- **abielluma,**
- **töötama tavapäratutel tingimustel,**
- **tegelema prostitutsiooniga,**
- **kerjama,**
- **panema toime kuriteo või**
- **täitma muud vastumeelset kohustust,**

 Eesmärk

samuti inimese sellises olukorras hoidmise eest, kui tegu on toime pandud

- vabaduse võtmise
- vägivalla,
- pettuse,
- kahju tekitamisega ähvardamise,
- teisest isikust sõltuvuse,
- **abitu seisundi või**
- **haavatava seisundi ärakasutamisega**

 Ärakasutamise viis

Karistusseadustik (KarS)

KarS § 133. Inimkaubandus

§ 133¹ Inimkaubanduse toetamine

§ 133² Kupeldamine

§ 133³ Prostitutsioonile kaasaaitamine

§ 138 Ebaseaduslik inimuuringute tegemine

§ 138¹ Doonorlusele sundimine

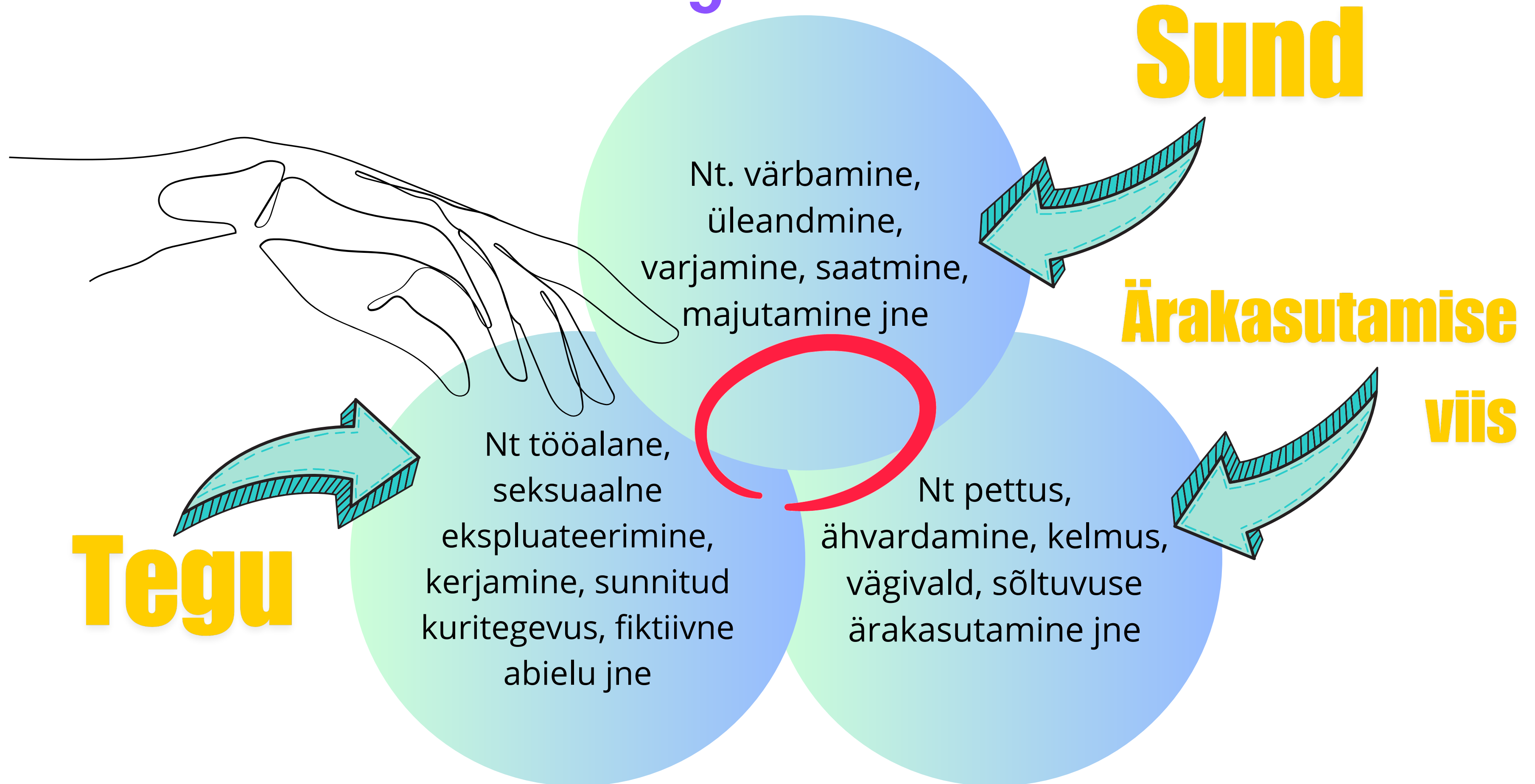
§ 139 Ebaseaduslik siirdematerjali võtmine

§ 140 Doonorlusele kallutamine

§ 175 Inimkaubandus alaealise suhtes

Inimkaubanduse 3 eeltingimust

INIMKAUBANDUSE ENNETAMISE JA
OHVRITE ABISTAMISE NÕUANDELIIN
660 7320

Ohvriabi seadus

§ 4. Ohvriabi ja ohver

(3) Inimkaubanduse ohver käesoleva seaduse tähenduses on isik,

- kes on **kannatanu karistusseadustiku §-s 133-133³, 138-140 või 175 sätestatud kuriteo tunnustel alustatud kriminaalmenetluses**, või isik,
- keda käsitatakse kannatanuna muu samalaadse välisriigis kehtivas karistusseaduses sätestatud kuriteo tunnustel alustatud kriminaalmenetluses.

OAS § 24. Inimkaubandusohvrite teenuse eesmärk ja sisu

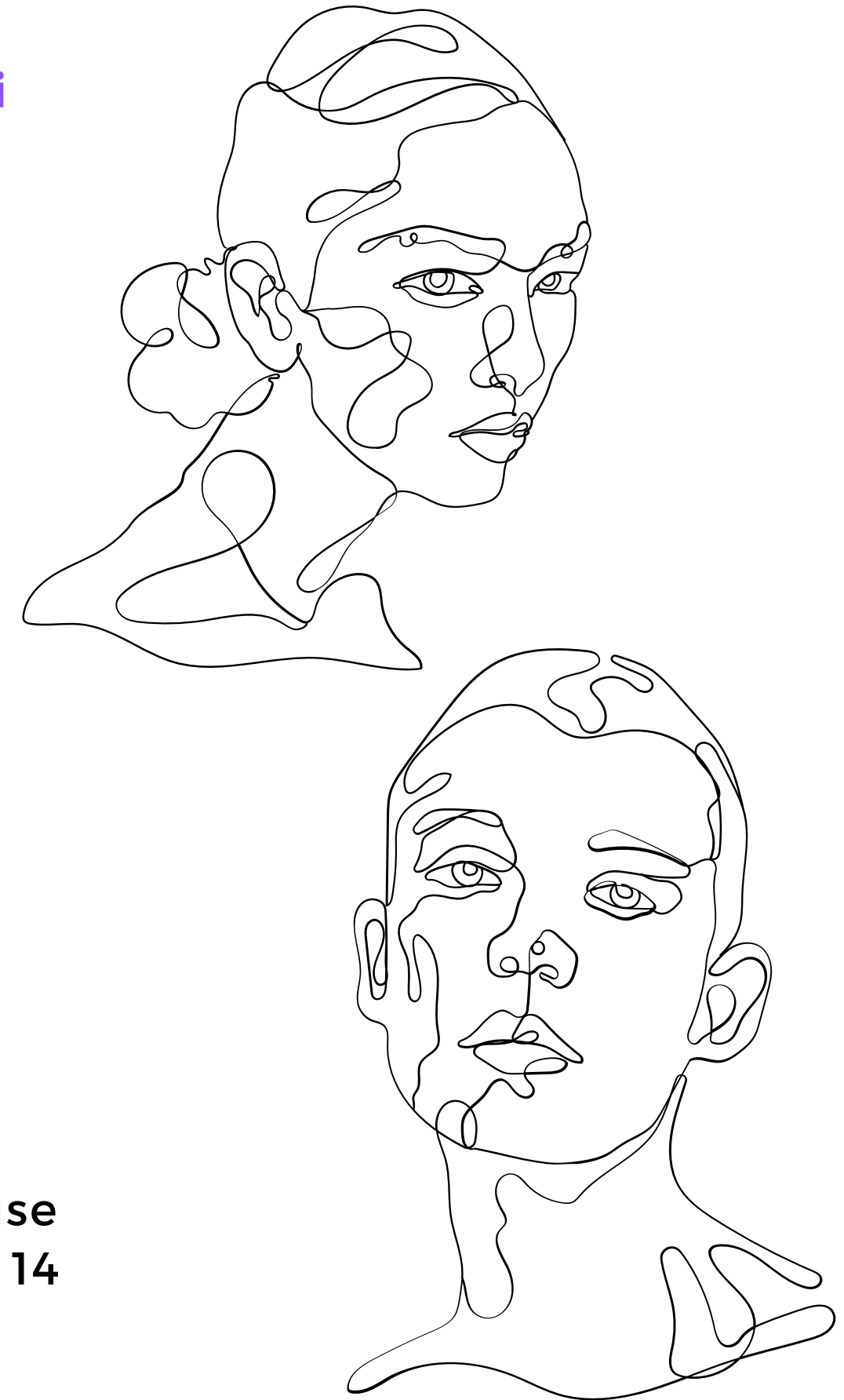
(1) Inimkaubandusohvrite teenuse eesmärk on **aidata kaasa ohvri turvatunde tekkimisele, füüsilisele ja psühhosotsiaalsele taastumisele ning ennetada uuesti ohvriks langemist.**

(2) Inimkaubandusohvrite teenus sisaldab järgmist:

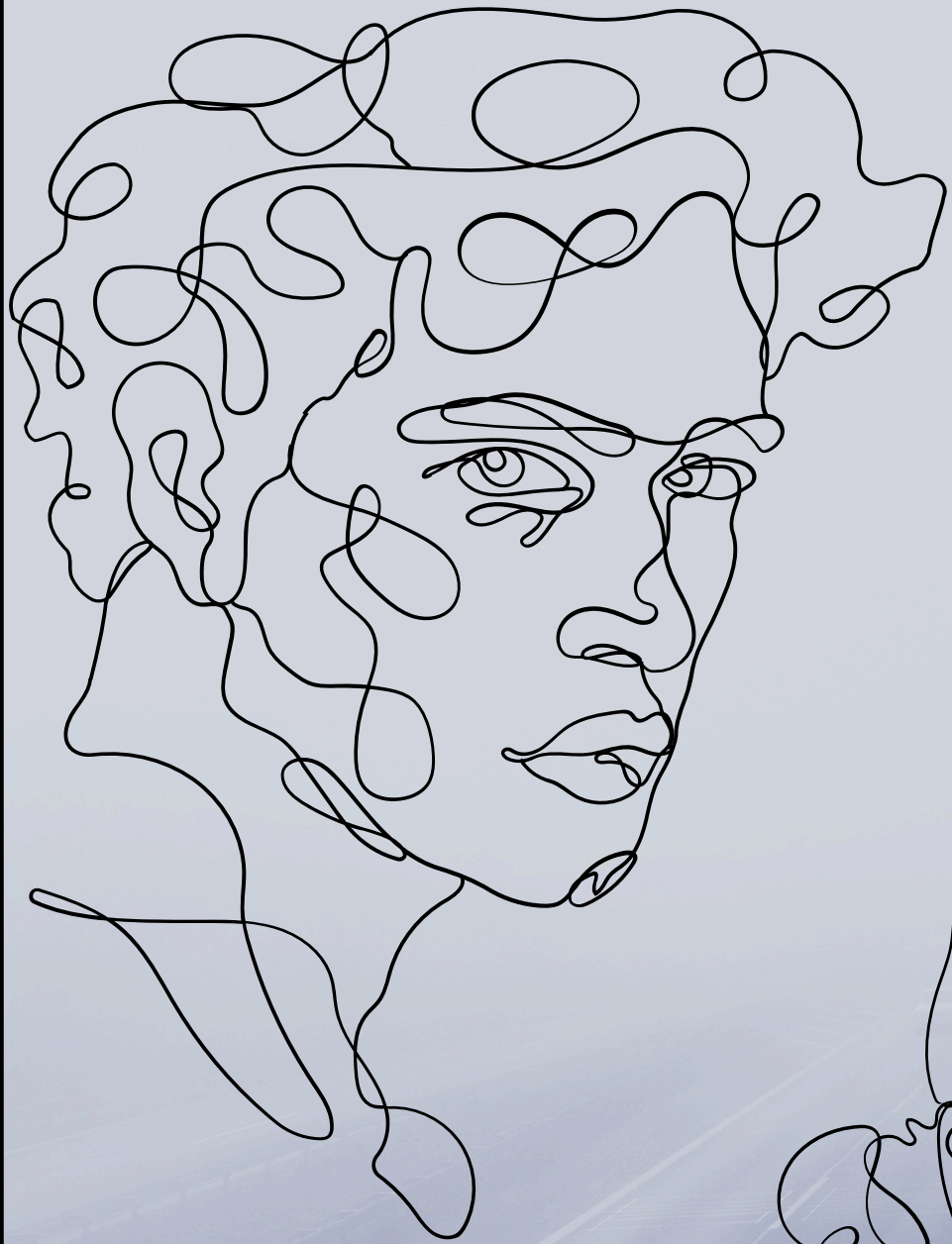
- 1) valmisolek anda ohvrile ööpäev läbi esmast psühhosotsiaalset abi;
- 2) ohvri abivajaduse hindamine, et otsustada teenuse vajaduse ja mahu üle;
- 3) juhtumikorralduse rakendamine juhul, kui ohver vajab iseseisva toimetuleku saavutamiseks pikaajalist ja mitmekülgset abi;
- 4) ohvri nõustamine ja psühhosotsiaalse abi tagamine;
- 5) turvaline ajutine majutus ööpäev läbi;
- 6) toitlustus ja muu vajalik materiaalne abi;
- 7) vajalike tervishoiuteenuste kättesaadavuse korraldamine;
- 8) psühholoogiline nõustamine või psühhoteraapia;
- 9) juriidiline abi;
- 10) tõlketeenuse korraldamine käesolevas lõikes nimetatud abi võimaldamiseks.

(3) Inimkaubanduse ohvrile osutatakse abi vajaduse äralangemiseni.

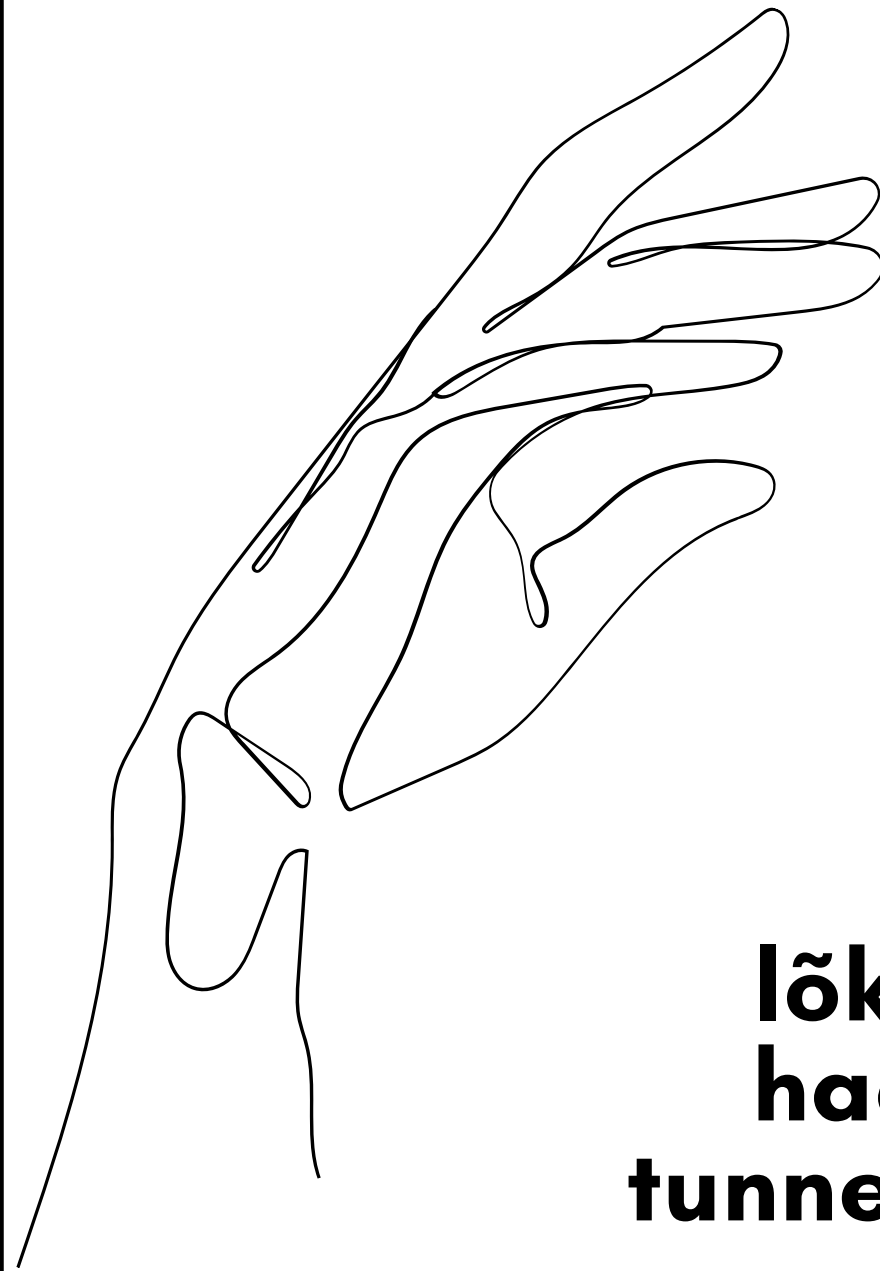
(4) Kui Sotsiaalkindlustusametil või Tööinspektsioonil on kahtlus, et isik on inimkaubanduse ohver, võib Politsei- ja Piirivalveametilt või prokuratuurilt kinnituse saamiseni osutada isikule käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud teenuseid kuni 14 kalendripäeva.

Seksuaalse ekspluateerimise tagajärjed.

Füüsilised kahjustused: luumurrud, põrutused, pea- ja kehavigastused, raseduse katkemine, soovimatu rasedus, sagedased abordid, reproduktiivorganite kahjustused ja põletikud, hingamisraskused. Suguhaigused, HIV/AIDS, liigese- ja muud põletikud, emaka-/munasarjavähk, südame-veresoonkonnaelundite häired.

Tagajärjed psüühilisele tervisele: tugevad traumad, depressioon, ärevushäired, unehäired, enese vigastamine, söömishäired, narkootikumide, rahustite ja alkoholi kuritarvitamine, suitsidaalsus.

Psühholoogiline paralüüs: liikumatus, immobiilsus, ohvri rolli omaksvõtmine, lõksusoleku ning jõuetuse tunne, suutmatus haarata kinni võimalustest olukorda muuta, tunne, et puudub igasugune kontroll oma elu üle.

Suhtumine iseendasse kui väärtusetusse olendisse
(mõnitamine ja alavääristamine, esemena kohtlemine;
füüsiline ja vaimne karistamine).

Hirm üksioleku ees (peale "ärist" lahkumist –
äkki kurjategija leiab jne).

Süütunne (et oled teinud vea, oled ennast
ära kasutada lasknud, oled teinud
midagi, millele halvasti vaadatakse).

Viha (iseenda vastu, kuna lubasid kõigel sellel
juhtuda; viha ühiskonna vastu).

Võimetus luua lähedasi suhteid, kuna puudub usaldus.

Viha ühiskonna ja iseenda vastu viib suurema isoleerituseni,
rehabilitatsiooni puudumise tõttu jäädaksegi kurjategijate
võrku pöörlema, saadakse ka ise kurjategijaks.

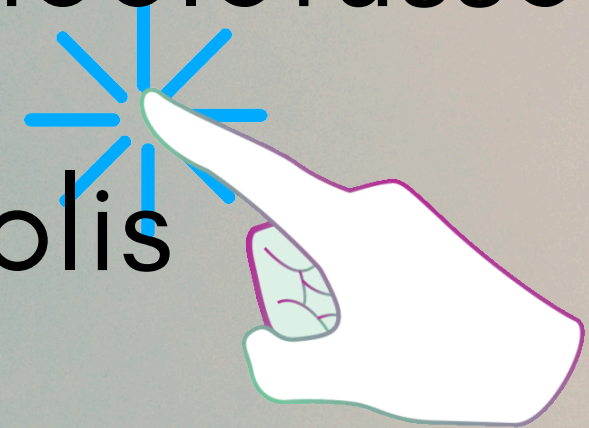

Tegevuste **eesmärk on**
kindlustada olukord,
kus ohver ei lahku
prostitutsioonist /
lähisuhte
(pere)vägivallast,
kuna ta on
psühholoogiliselt nii
murtud ja võimalik, et
ka füüsiliselt võimetu
tegutsema.

Abivajav laps

- Vägivald päritoluperes, hooletusse jätmine, muu vägivald
- Probleemid lasteaias, koolis

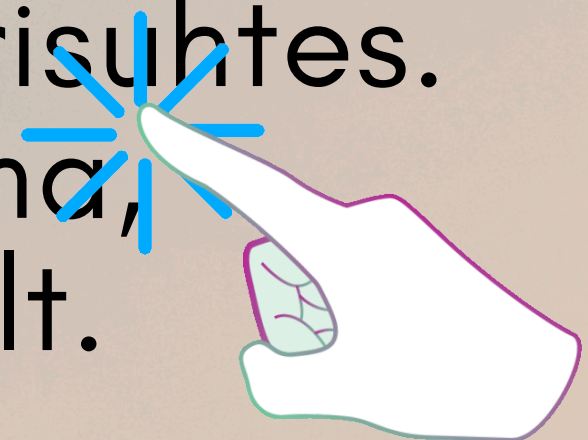
Abivajav laps

- Nn paha lapse staatuse teke
- Pere toe puudumine, koduvälised tegevused ja sõbrad

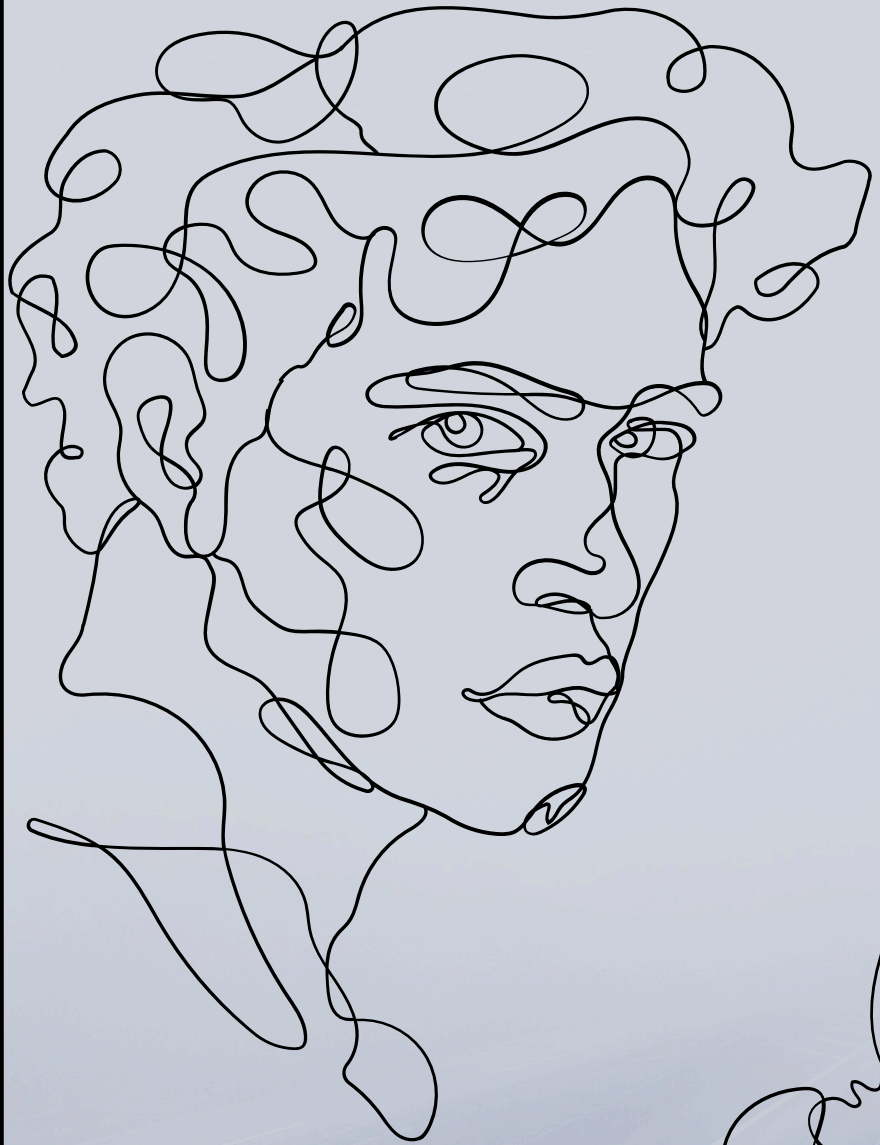

Prostituut

- Sotsiaalne abituse, korduv vägivald nüüd juba paarisuhtes.
- Suunamine prostitueerima, enamasti manipulatiivselt.

Töölase ekspluateerimise tagajärjed.

INIMESE IGAPÄEVANE REAALSUS

220-300H KUUS

6-7 TÖÖPÄEVA NÄDALAS (TÖÖPÄEV 10-12H)

EI SAA ETTENÄHTUD TÖÖTASU (1840€ 160H)

PALK VIIBIB 1,5 KUNI 2,3,4 KUUD

PALK EI MAKSTAGI VÄLJA

ENAMASTI MAKSTAKSE PALK SULARAHAS
VÄIKESTE OSADE KAUPA

ÄHVARDAMINE DEPORTEERIMISEGA

TÖÖANDJA ELAMISPIND

Август

1	12	10 ⁰⁰	-22 ⁰⁰
2	12	10 ⁰⁰	-22 ⁰⁰
3	Вторник		
4	12	10 ⁰⁰	-22 ⁰⁰
5	12	10 ⁰⁰	-22 ⁰⁰
6	19	10 ⁰⁰ -5 ⁰⁰	34 ⁰⁰ 7000
7	Вторник		
8	12	10 ⁰⁰	-22 ⁰⁰
9	12	10 ⁰⁰	-22 ⁰⁰
10	12	10 ⁰⁰	-22 ⁰⁰
11	14	10 ⁰⁰	-00 ⁰⁰
12	12	10 ⁰⁰	-22 ⁰⁰
13	19	10 ⁰⁰	-5 ⁰⁰
14	Вторник		
15	12	10 ⁰⁰	-22 ⁰⁰
16	12	10 ⁰⁰	-00 ⁰⁰
17	12	10	26 - Рубль - 108
18	12	10	27 - Рубль - 108
		28	- Рубль - 108

19	12	10 ⁰⁰	-22 ⁰⁰
20	19	10 ⁰⁰	-5 ⁰⁰
21	Вторник		
22	12	10 ⁰⁰	-22 ⁰⁰
23	12	10 ⁰⁰	-22 ⁰⁰
24	12	10 ⁰⁰	-22 ⁰⁰
25	12	10 ⁰⁰	-22 ⁰⁰
26	12	10 ⁰⁰	-22 ⁰⁰
27	19	10 ⁰⁰	-5 ⁰⁰
28	Вторник		
29	12	10 ⁰⁰	-22 ⁰⁰
30	12	10 ⁰⁰	-22 ⁰⁰
31	12	10 ⁰⁰	-22 ⁰⁰

342 2000
1713 40

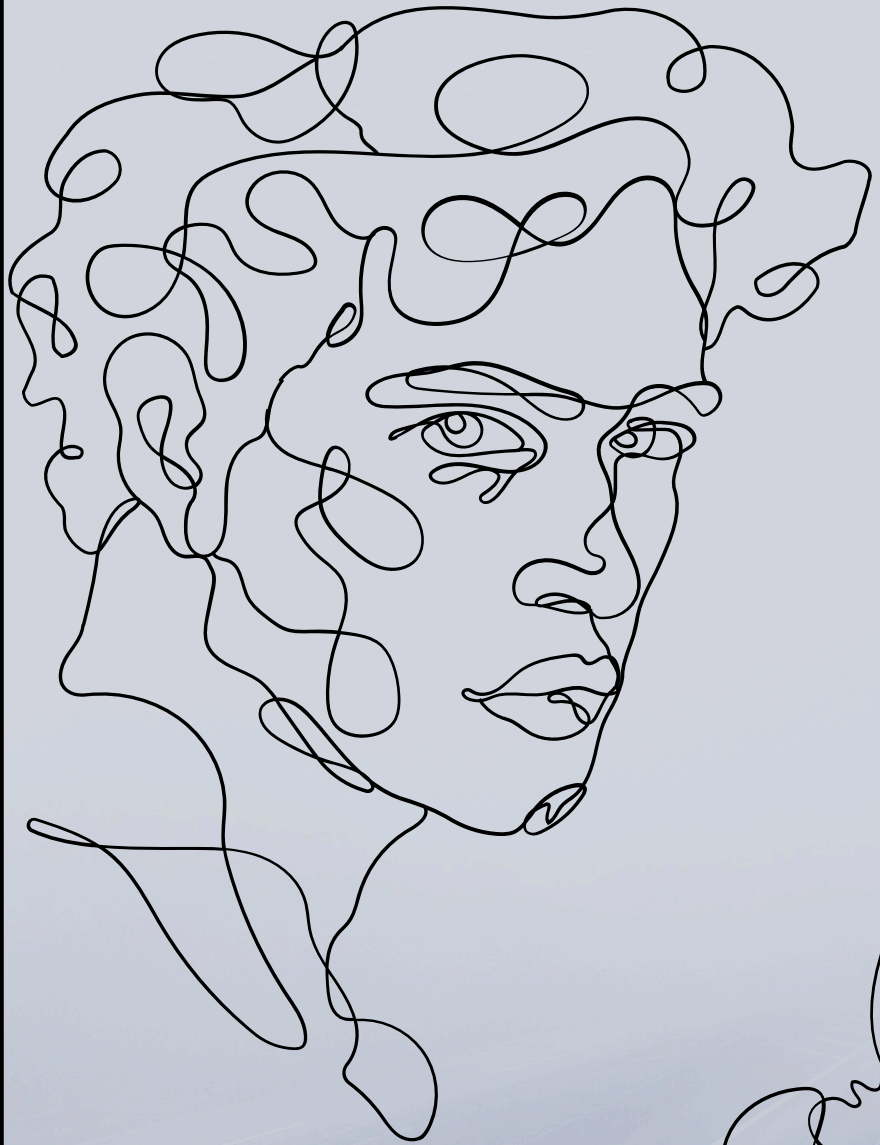
230

Март

1	Март	- Рубль - 118
2	Март	- Рубль - 108
3	-	Рубль - 108
4	-	Вторник
5	-	Рубль - 118
6	-	Рубль - 118
7	-	Рубль - 108
8	-	Рубль - 10
9	-	Рубль - 10
10	-	Рубль - 10
11	-	Рубль - 10
12	-	Рубль - 10
13	-	Рубль - 10
14	-	Рубль - 10

**Kui suurest ohvrite
arvust me räägime?**

Kuritegevuse ülevaade
Arvutikuriteod
Alaealiste õigusrikkumised
Vägivallakuriteod
Perevägivald ja ahistamine

Tapmised ja mõrvad
Seksuaalkuriteod
Inimkaubandus
Varavastased kuriteod
Korruptsioon ja majanduskuriteod

Liikluskuriteod
Kriminaalmenetlus
Vangistus
Kriminaalhooldus
Jätkutugi

Retsidiivsus
Kuriteoohvrid
Jälitustegevus

Inimkaubandus

 Laadi alla .xlsx

2023. aastal registreeriti 84 inimkaubandusega seotud kuritegu, mis on 38 kuritegu enam kui aasta varem. Kõige enam kasvas alaealise suhtes toime pandud kuritegude arv (2023: 34; 2022: 8), samuti tõusis kupeldamise kuritegude arv (2023: 31; 2022: 25) ja inimkaubanduse kuritegude arv (2023: 14; 2022: 11).

Välismaalaste ärakasutamise juhtumid Eesti tööturul võivad põhjustada inimkaubandust. Inimkaubanduse ennetamise ja abistamise nõuandeliinile helistavad (2023: 431; 2022: 569) kõige rohkem välismaalased (93%; 289 kõnet) seoses tööalaste pettuste ning ärakasutamise olukordadega. Jätkuvalt palju helistab nõu saamiseks ka ametnikke (142 kõnet). Real juhtudel esitati kõne järel sotsiaalkindlustusameti nõustamise ning abiga avaldus töövaidluskomisjonile saamata jäänud töötasu ja puhkusehüvitise kättesaamiseks (55 juhul 431-st).

Inimkaubandusega
seotud kuritegude arv
tõusis

2023. aastal registreeriti

84 inimkaubandusega seotud kuritegu, sh

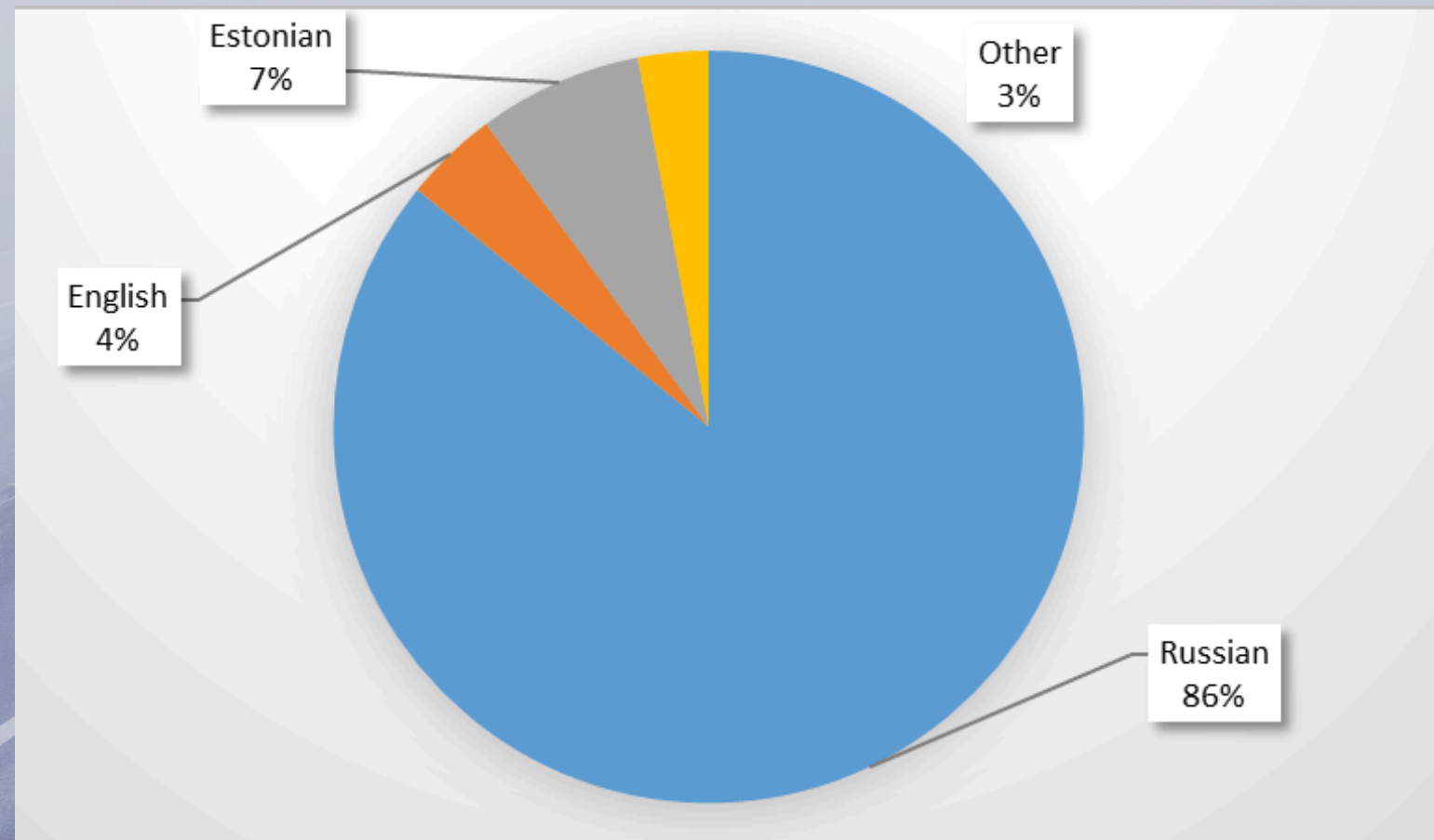
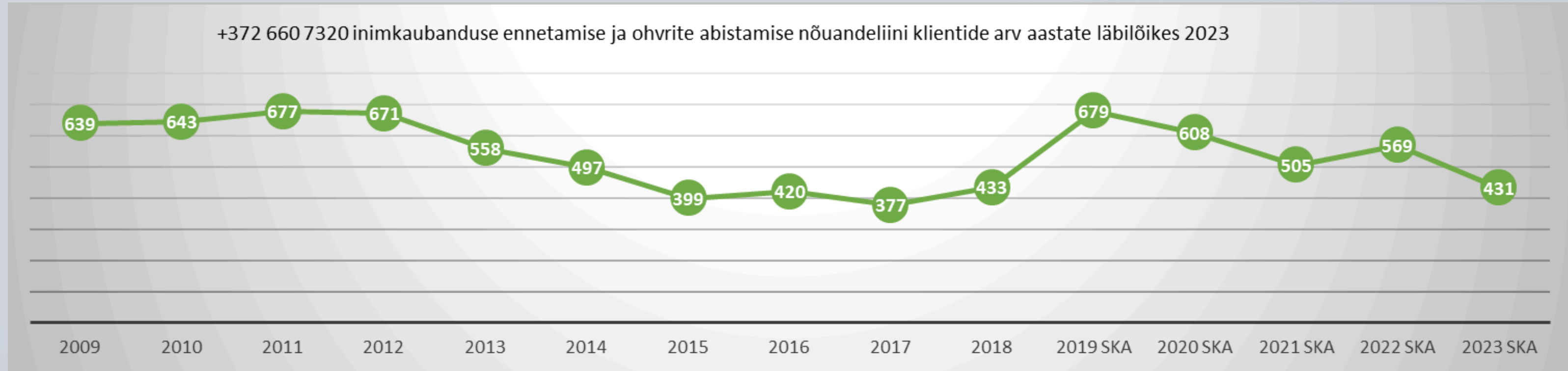

— **34** inimkaubanduse kuritegu alaealise suhtes (2022: 8)

— **31** kupeldamise kuritegu (2022: 25)

— **14** inimkaubanduse kuritegu (2022: 11)

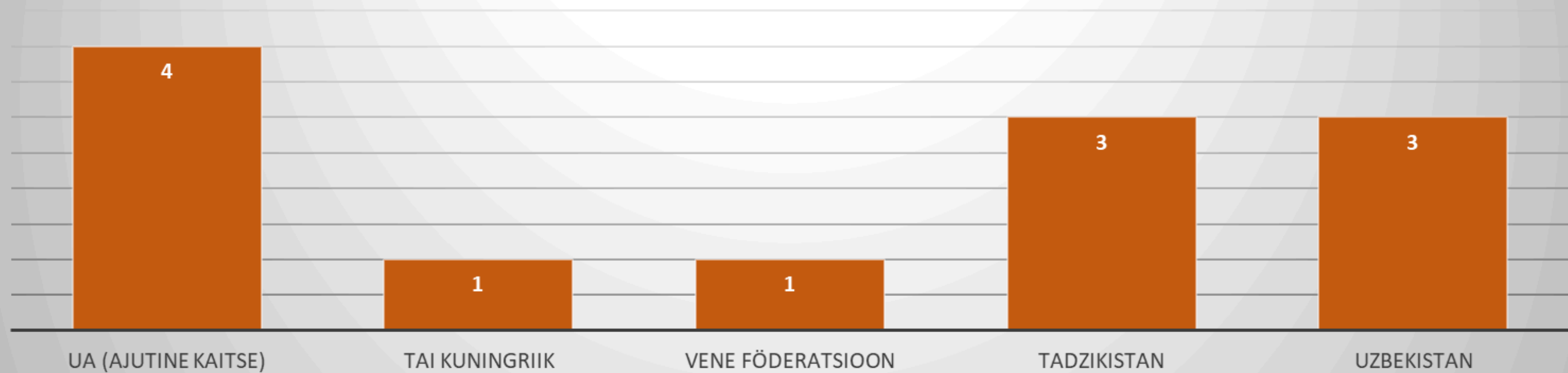
Sotsiaalkindlustusameti inimkaubandusohvrite tugiteenuse kliendid.

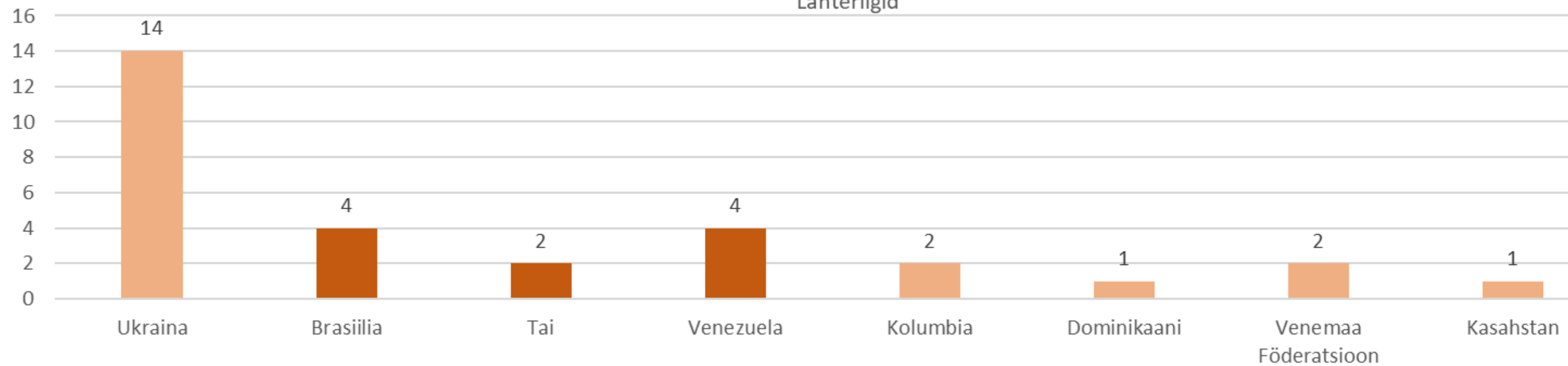
INIMKAUBANDUSE ENNETAMISE JA
OHVRITE ABISTAMISE NÕUANDELIIN

660 7320

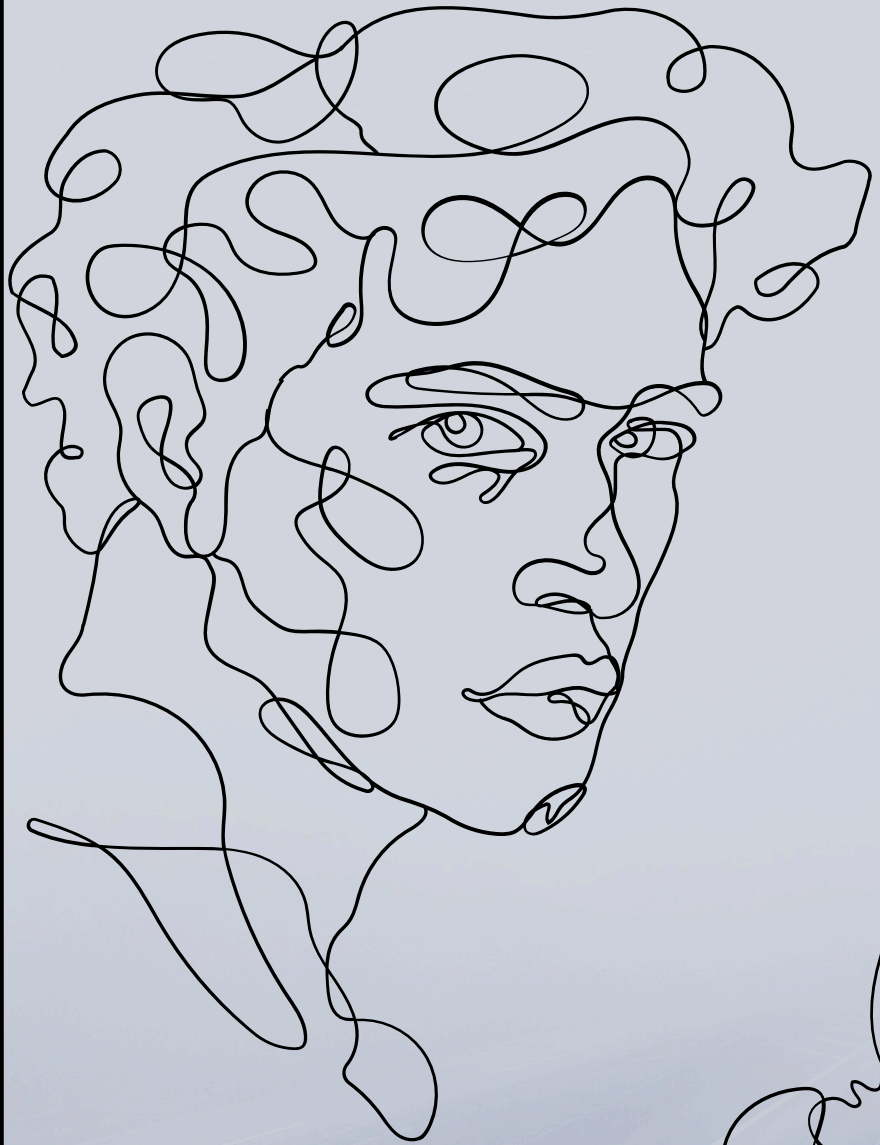
Töölasele ekspluateerimisele viitavate tunnustega ohvrid 2023
Lähteriigid

Seksuaalsele ekspluateerimisele viitavate tunnustega ohvrid 2023
Lähteriigid

**Miks me peame
ise rohkem
märkama
ja kuulama?**

...tihti teadmatust saadavalolevatest teenustest – seetõttu nad ei oska küsida õiget abi;

...teadmatust õigusest saada abi – ekspluateerimise ohvriks sattuvate inimeste õigusteadlikkus on üldjuhul väga madal;

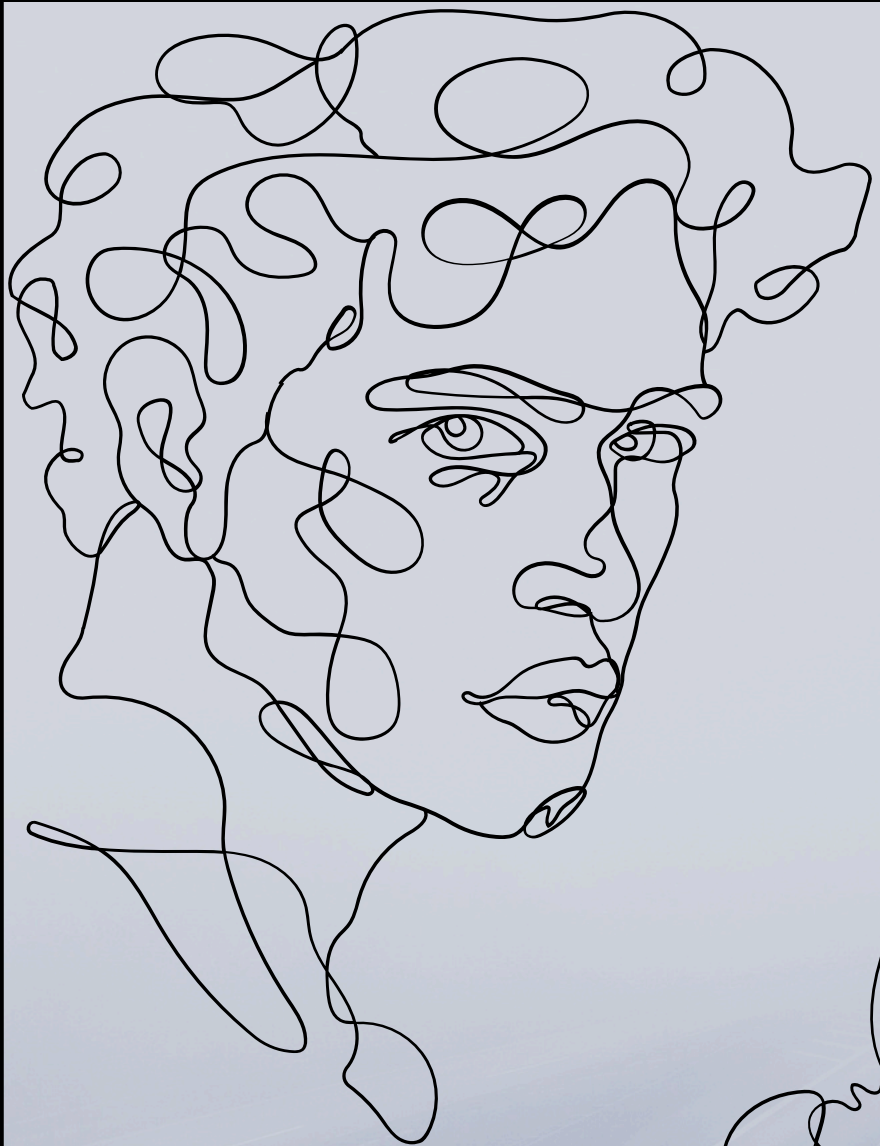
...võib olla usaldamatus kõikide kaaskodanike, ka abistajate suhtes – kuna nad on kogenud usalduse kuritarvitamist;

...võib olla negatiivne kogemus politseiga, ametiisikutega, abiorganisatsioonidega – siiski esineb veel kannatanu suhtes mittemõistmist ja süüdistavat hoiakut;

...võib olla tänuvõlglane kaubitsejate ees või tal on reaalne võlg kaubitsejale/tööandjale – tihti on see olnud ainuke inimene, kes talle on infot jaganud ja selles infoväljas hoidnud.

**Mis võiks olla
KOV'i roll?**

Selgitada välja **inimkaubanduse olukord KOV tasandil**.

Teha kindlaks inimkaubandusest ohustatud elanike rühmad ja kasutada ennetavat lähenemisviisi nende ärakasutamise ja nendega kaubitsemise ärahoidmiseks.

Keskne roll ohvrite vahetute ja pikaajaliste vajaduste kindlakstegemisel.

Kohalikud ametnikud **võivad olla esimesed, kes tuvastavad ärakasutamise olukorra**, ning neil on oluline roll aitamaks politseid sekkumisel kuritegelike võrgustike tegevusse.

Tegeleda kõikide inimkaubanduse aspektidega koostöös partneritega teistest avaliku sektori asutustest, õiguskaitseorganite, tervishoiuorganisatsioonide, vabaühenduste ja erasektoriga.

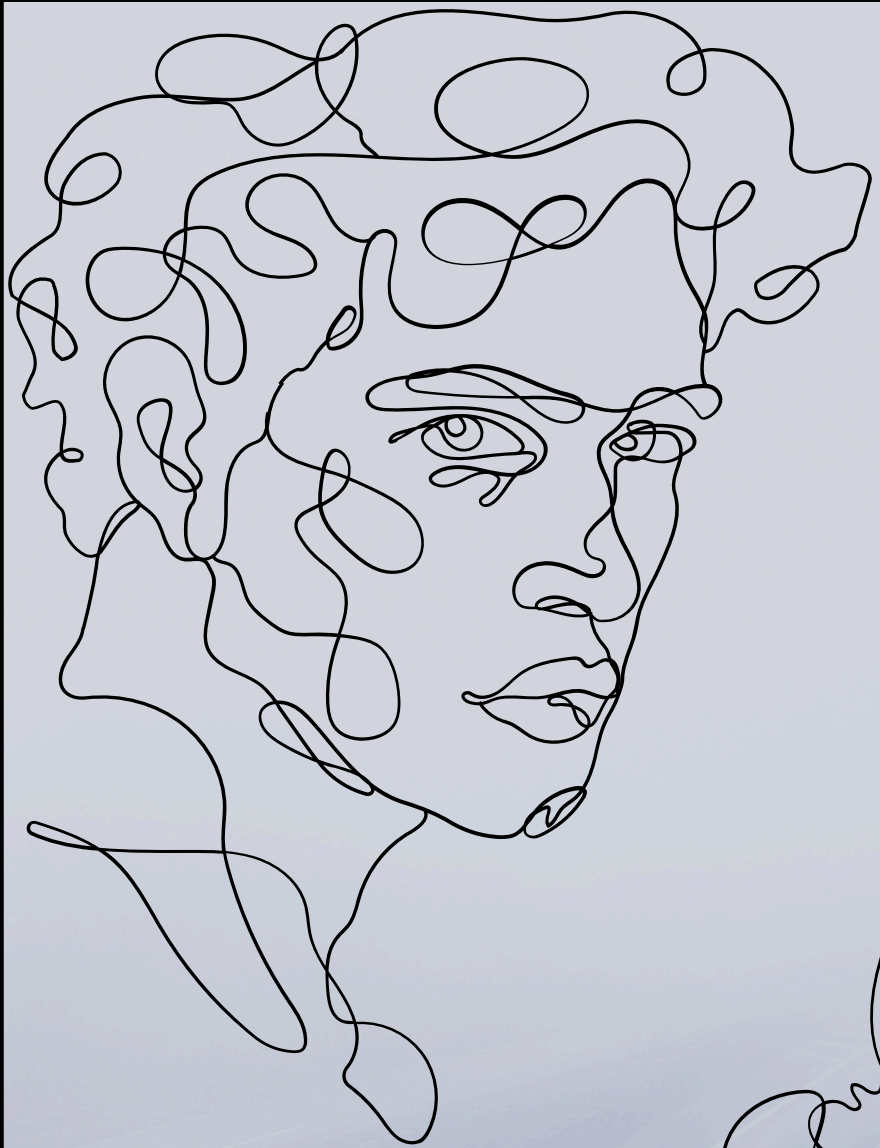
Tagada, et kohalikud avaliku sektori ametnikud, **oleksid teadlikud oma rollidest ja ülesannetest.**

Suurendada teadlikkust inimkaubanduse probleemist, pakkudes kohalikele ametnikele asjakohast koolitust.

Hõlmata inimkaubanduse vastased meetmed ulatuslikumatesse linna või omavalitsusüksuste **kuritegevuse ennetamise strateegiatesse** ja struktuuridesse.

Luua ja tugevdada koostööd ja partnerlussuhteid teiste kohalike ametnike, ametiasutuste, kodanikuühiskonna, eraettevõtete, ametiühingute ja erasektori organisatsioonidega, võitlemaks inimkaubandusega

**Mida inимene
vajab?**

Baasvajadused oleksid täidetud, k.a. turvalisus – neid saame inimeselt küsida.

Arvestamine **traumareaktsioonidega** – kunagi ei tea, mida inimene on pidanud läbi elama ja kas / kuidas ta on läbielatuga toime tulnud.

Saame jagada **informatsiooni**, mis saab edasi (mitte anda lubadusi).

Saame teha **kindlaid kokkuleppeid**, jagada vastutust.

Lugupidav / eelarvamustevaba ja mõistev suhtlemine ning suhtumine – mille järgi saan öelda, et ma olen mõistev.

**Aeg raamidest
välja mõelda.**

**Ei nuta,
EI PALU ABI.**

**Kannatab
KAUA**

**Pisendab
OLUKORDA**

**Kaitseb
EKSPLUATEERIJAT**

**Jookseb
ABIANDJA
EEST ÄRA**

Ülbitseb

Emotsioonitseb

Tujutseb

Rikub reegleid

Me peame
KOHTLEMA INIMEST
lugupidavalt.

Kuhu pöörduda, kui vajad abi?

	116 006 välismaalt: +372 614 7393 OHVRIABI KRIISITELEFON	116 111 välismaalt: +372 600 4434 LASTEABI TELEFON	660 6077 VÄGIVALLAST LOOBUMISE TUGILIIN	116 123 EMOTSIONAALSE TOE JA HINGEHOIU TELEFON	660 7320 INIMKAUBANDUSE ENNETAMISE NÕUANDELIIN	VAIMSE TERVISE VEEBINÕUSTAMINE
Kellele ja mis murega?	Inimestele, kes on langenud kuriteo, hooletusse jätmise, halva kohtlemise ning füüsilise, vaimse või seksuaalse vägivalla ohvriks hiljuti või ka pikemat aega tagasi. Pöörduda võivad ka abivajajast teatajad, soovi korral tagatakse anonüümsus.	Nii lastele kui täiskasvanutele nõu küsimiseks ja abi saamiseks või abivajavast ja hädaohus olevast lapsest teatamiseks. Pakutakse esmast nõustamist, vajadusel edastatakse info erinevatele spetsialistidele.	Vägivalla toimepanijatele, nende lähedastele või vägivalla toimepanijatega tegelevatele spetsialistidele. Pöörduda võib ka vägivalla toimepanemiste ennetamiseks.	Täiskasvanutele ärevuse maandamiseks, toimetulekuvõime parandamiseks ja eluliste teemade arutamiseks. Nõustaja toetab probleemide lahenduse leidmisel ja vajadusel suunab edasi vaimse tervise veebinõustamisele.	Inimesed, kes on langenud tööalase või seksuaalse ekspluateerimise, prostitutsiooni kaasamise, kuritegevusele sundimise või fiktiivse abielu ohvriks. Pöörduda võivad ka spetsialistid ja abivajajast teatajad.	Inimestele, kelle igapäevaelu ja toimetulek on häiritud, kelle elus on pingeid ja raskusi. Vaimse tervise veebinõustamine ei asenda arstiabi ega teraapiat.
Kes vastavad?	Kriisiabi nõustaja kogemustega spetsialistid	Erialase kõrghariduse ja nõustamiskogemusega spetsialistid	Psühholoogia või sotsiaaltöö taustaga nõustajad	Erialase ettevalmistuse ja kogemusega spetsialistid ning hingehoidjad	Inimkaubandusohvrite nõustajad	Vaimse tervise spetsialistid
Millal?	Ööpäevaringselt ja veebinõustamine palunabi.ee	Ööpäevaringselt, lisaks veebinõustamine lasteabi.ee ja info@lasteabi.ee	E-R 10-16 ja tugiliin@sotsiaalkindlustusamet.ee	Kell 10-24 emotsionaalse toe nõustajad Kell 16-24 hingehoiu nõustajad	E-R 8.30-17.00 ja inimkaubandus@sotsiaalkindlustusamet.ee	www.palunabi.ee/vaimne-tervis
Mis keeles?	Eesti, vene, inglise ja ukraina (kell 16-20)	Eesti, vene, inglise	Eesti, vene, inglise	Eesti, vene, inglise	Eesti, vene, inglise	Eesti, vene, inglise
Hind	Tasuta	Tasuta	Tavaline tariif	Tasuta	Tavaline tariif	Tasuta

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

WWW.PALUNABI.EE
WWW.PALUNABI.EE
WWW.PALUNABI.EE
WWW.PALUNABI.EE
WWW.PALUNABI.EE

Üle Eesti töötab
kokku
29 ohvriabi
peaspetsialisti

OA teenused ohvri abistamiseks

- Nõustamine (sotsiaal-, juriidiline, psühholoogiline)
- Tugiisikuteenus (jõustamine, juhendamine; iseseisvus ja osalemine igapäevaelus; motiveerimine ja julgustamine)
- Jätkutugi (kõrge tagasilanguse ohuga klientidele)

Teenust osutatakse hankes raames kuni 31.03.2025

PROSTITUTSIOONI KAASATUTE NÕUSTAMISTEENUS (PK)

KAUGNÕUSTAMINE (KNT)

- 24/7 ohvriabi kriisitelefoni 116 006
- Emotsionaalse toe ja hingehoiu telefon 116 123
- Vaimse tervise veebinõustamine

VÄGIVALLAST LOOBUMISE TOETAMISE TEENUS (VLT)

- Turvaline ja hinnanguvaba ärakuulamine, oma kogemuse jagamine
- Oskuste omandamine vägivaldse käitumise ennetamiseks
- Võimalus teha muutusi, mis aitavad parandada suhteid perekonnaga
- Keskond, mis aitab mõista vägivaldse käitumise põhjuseid
- Abi sõnade ja tegude mõju ja tagajärgede mõistmisel
- Toetus vastutuse võtmise valmiduse tõstmiseks
- Individuaalne nõustamine peatamiseks vägivaldset käitumist

TAASTAVA ÕIGUSE TEENUS (TÕ)

- Vahendusmenetlus
- Konfliktid töö-, kooli-, pere- ja kogukonna keskkonnas
- Sobilik ka menetluseta õigusrikkumiste korral
- Meetodid - vahendus, taastav nõupidamine või aruteluring, ennetav ring

KURITEO HÜVITIS (KTO)

- Ohvri ravikuludele (visiiditasud, taastusravi, ravimid, sõidukulud ravisutusse ja tagasi jms füüsilise ja vaimse tervise taastamisega seotud kulud)
- Ohvri prillid, abivahendid jms kuriteo käigus hävinud või kannatada saanud isiklikud vahendid
- Matusekulud inimesele, kes on kulud kandnud
- Sissetuleku kaotus ohvrile ja ohvri hooldajale, kes hoolduselehe alusel ohvrit põetab

SEKSUAALVÄGIVALLA KRIISIABI (SAK)

- Esmane psühholoogiline abi
- Seksuaalvägivalla tagajärjel vajalike tervishoiuteenuste tagamine
- Kohtumeditatsioonide tõendite kogumine
- Seksuaalvägivalla tagajärjel vajalike ravimite ja abivahendite tagamine
- Nõustamine ja vajadusel suunamine ohvriabi töötaja juurde, kes saab pakkuda ohvrile suunamist psühholoogilisele nõustamisele või teraapiasse

TRAUMAST TAASTUMIST TOETAV VAIMSE TERVISE ABI (TTVT)

- Psühholoogiline nõustamine ja teraapia
- Tugigrupi võimalus

OHVRIABI PÕHITEENUS (OA PT)

- Psühhosotsiaalne nõustamine ja tugi
- Info jagamine ja teenuse protsessi selgitamine
- Õigustase olemasolul TTVT suunamine (tugigrupp ja psühhoogiline nõustamine)
- Toetus suhtlemisel teiste abistavate asutuste ja institutsioonidega

NAISTE TUGIKESKUSE TEENUS (NTK)

- Psühhosotsiaalne nõustamine ja tugi
- Turvaline ajutine majutus naistele ja lastele
- Juriidiline nõustamine

INIMKAUBANDUSE ENNETAMISE JA OHVRITE ABISTAMISE NÕUANDELIIN 660 7320 (IK)

Kriminaalmenetluse olemasolul

- Nõustamine - tel: +372 6607 320, e-mail: inimkaubandus@sotsiaalkindlustusamet.ee; silmast silma
- Abistamine suhtlemisel riigi- ja KOV-asutustega, juriidiliste isikutega (abi avalduste koostamisel ja selgitamisel)
- Sotsiaalnõustamine, õigusala nõustamine

Kriminaalmenetluse olemasolul

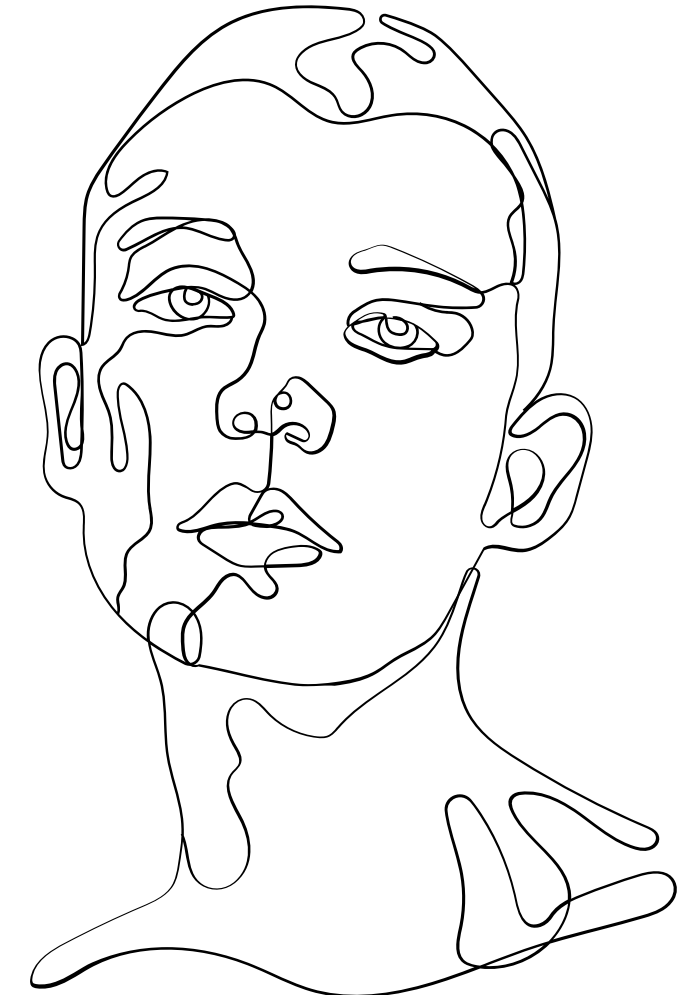
- Esmane psühhosotsiaalne nõustamine
- Abivajaduse hindamine otsustamiseks teenuse mahu ja vajaduse üle
- Juhtumikorraldus vajadusel
- Turvaline ajutine majutus, toitlustus, vajalike tervishoiuteenuste korraldus

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

ohvriabi

INIMKAUBANDUSE ENNETAMISE JA
OHVRITE ABISTAMISE NÕUANDELIIN
660 7320

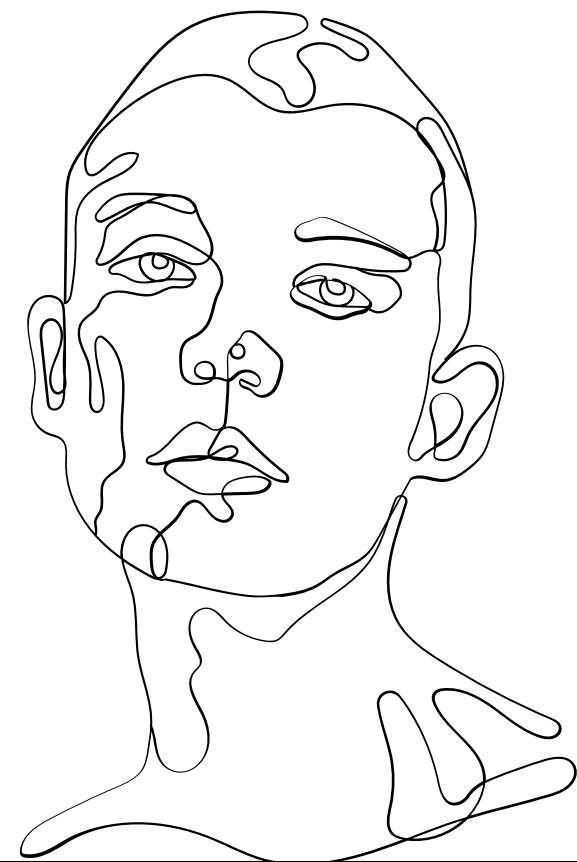

**Kõikidel, kellel on tööalase, seksuaalse ärakasutamise,
kuritegevusele sundimise tunnused...**

Pöördu inimkaubanduse ennetamise ja
ohvrite abistamise Nõuandeliini numbril
6607 320 või kirjuta:
inimkaubandus@sotsiaalkindlustusamet.ee
(võid jääda anonüümseks)

- nõustamine
- abistamine suhtlemisel riigi- ja
omavalitsusasutustega
- juriidiliste isikutega
- sotsiaalnõustamine
- õigusalane nõustamine

Abi on olemas

Kui kahtlustad, et tegemist võib olla eksplateermisega või inimkaubandusega:

6607 320 (tööpäevadel 8.30–17.00)

e-mail: inimkaubandus@sotsiaalkindlustusamet.ee

<https://www.facebook.com/inimkaubandus>

Sotsiaalkindlustusameti ohvriabi peaspetsialistide kontaktid.

<https://www.palunabi.ee/et/vota-uhendust>

Politsei- ja Piirivalveamet e-mail: thb.info@politsei.ee

INIMKAUBANDUSE ENNETAMISE JA
OHVRITE ABISTAMISE NÕUANDELIIN

660 7320